

Magyar stratégiák, elképzelések a határon túli magyarok helyzetének kezelésére

Ebben az összeállításban együtt szerepelnek a Trianon következtében kialakult viszonylatok kezelésére szolgáló politikai és társadalmi elképzelések a kisebbségi helyzettudat alakítására vonatkozó anyagokkal. Nehéz volna mindezeket elkülöníteni. A publicisztikát és a nemzettudat vitákat mellőztem. Ez nem egy Trianon utóéletéről szóló bibliográfiai válogatás, hanem kifejeztem a határon túli magyarok helyzetének rendezésére vonatkozó koncepciók alapszövegeinek bibliográfiai adatait közöljük.

Magyarország

Jancsó Benedek: Bánffy Dezső nemzetiségi politikája. Budapest, Toldi, 1899. 40 p.

Jancsó Benedek: Tájékoztató az Országos Magyar Szövetség céljáról, feladatiról és eszközeiről. Budapest, Pátria, 1903. 14 p.

Klebelsberg Kunó expozéja. A romániai akcióban fölmerült kérdések rendszeres összefoglalása uo. 181–182.; Az amerikai-, romániai-, szlavóniai magyar akció dokumentumai: *Iratok a nemzetiségi kérdés történetéhez Magyarországon a dualizmus korában III. 1900–1903.* Összegegyűjtötte és jegyzetekkel ellátta Kemény G. Gábor, Tankönyvkiadó, Budapest, 1964. 221–224. 519–524.;

Dr. Apáthy István – Dr. Kenéz Béla – Dr. Pósta Béla – Thorma Miklós: *Az Erdélyi Szövetség programjának tervezete.* Kolozsvár, Lyceum, 1914.

Az Erdélyi Szövetség munkaterve. Újraközölve: *Magyar Kisebbség*, 2003. 2–3. sz. 106–114.

Az Erdélyi Szövetség programváltozatai. *Magyar Kisebbség*, 2003. 2–3. sz. 93–114.
Erdélyi kérdés, Erdélyi Szövetség, 1917. június, 6 p.

Jászi Oszkár: *A Monarchia jövője – A dualizmus bukása és a Dunai Egyesült Államok* Budapest: 1918.

Réz Mihály: *A nemzetiségi kérdés a politikai tudomány szempontjából 1918.* Budapest: Világosság, 32 p.

Székely Egyesület/Székely Nemzeti Tanács 1918.11.17-i budapesti nagygyűlésének határozatai, MOL K 40—1918—XVIII.—308. 3 f.

Jászi Oszkár vezette nemzetiségi minisztérium "Keleti Svájc" tervezetének fennmaradt vázlata. (1918.11.25.) Közölte: Szarka László: A méltányos nemzeti elhatárolódás lehetősége 1918 végén, *Regio* 1990.1. sz. 49-65.

Zeidler Miklós (szerk.): *Trianon.* Budapest: Osiris, 2003.

Jászi Oszkár: Visszaemlékezés a román nemzeti komitéval folytatott aradi tárgyalásaimra. *Napkelet*, 1921. december 1. 3-14. p.

Bethlen-Csáky béke delegációs terv a francia-magyar béketárgyalásokra (1919.03.20.) Közölve: Papers and Documents Relating to the Forreing Relation of Hungary, Ed. by Francis Deák, Dezső Ujváry, Vol. I., Bp., 1939. 897–898.

A magyar béketárgyalások. Jelentés a magyar békeküldöttség működéséről. I-III. köt. Budapest, Magyar Külügyminisztérium, 1920.

A magyar békeküldöttség az erdélyi kérdésről, VIII. jegyzék (1920.01.14.) Közölve: A magyar béketárgyalások, I. köt. Magyar Királyi Külügyminisztérium, Bp., 1920. 117–133.

Csáky György: Megváltás. Schenk, Budapest-Kolozsvár, 1919. 23.

Békési András: Erdély megmentése. A megvalósítható magyar, román, szász impérium. Lantos Könyvkereskedés, Bp., 1919, 13.

Bangha Béla: Magyarország újjáépítése és a kereszténység. (Tanulmányok és okulások). Budapest, Szent István Társulat, 1920. In Zeidler Miklós (szerk.): *Trianon*. Budapest: Osiris, 2003. 344-349.

Jancsó Benedek: A román állam kiküldöttei elé a románok részére jutott magyar területek kisebbségi védelme érdekében megoldandó kérdések. (1920.11.05.) MNL OL K26-1920-XXXIX-9967.

Jancsó Benedek: A magyar társadalom és az idegen uralom alá került magyar kisebbség sorsa. *Magyar Szemle*, 1927. 1. sz. 50-57.

Igazságot Magyarországnak. (Apponyi Albert, Fodor Ferenc, Teleki Pál at. el.) Budapest: Magyar Külügyi Társaság, 1928. 402 p.

Ottlik László: Új Hungária felé. *Magyar Szemle*, 1928. szeptember, 1-9. p.

Harcoljon-e a KMP Trianon ellen? (Révai József), 1929, In: Zeidler Miklós (szerk.): *Trianon*. Budapest: Osiris, 2003. 398-405. p.

Bethlen István beszéde 1933. november 30-án Londonban. Közölve: Bethlen István angliai előadásai. Bp., é.n.

Kertész István: Általános békerevízió vagy a trianoni szerződés külön revíziója. In Zeidler Miklós (szerk.): *Trianon*. Budapest: Osiris, 2003. 663-673. p.

A magyar revízió problémája. Gömbös Gyula revíziós terve. MNL OL K 67-14-223-1934. 582–587. Közli: Zeidler Miklós: Gömbös Gyula, In Romsics Ignác szer. *Trianon és a magyar politikai gondolkodás 1920-1953*. Osiris, Budapest, 1998, 87-91. p.

Németh László: A magyar élet antinómiái. 1934 júl. In Zeidler Miklós (szerk.): *Trianon*. Budapest: Osiris, 2003. 428-430.

Kuncz Ödön: A trianoni békeszerződés revíziójának szükségessége. Emlékirat Sir Robert Gower angol képviselőhöz. Egyetemi Nyomda, Bp., 1934. 17 p.

Szálasi Ferenc: Cél és követelések. In Zeidler Miklós (szerk.): *Trianon*. Budapest: Osiris, 2003. 589-591.

Szabó Dezső: A németiség útja. *Szabó Dezső Füzetek*. 1. (1934) 4-5.; A kis nemzetek sorsa. *Szabó Dezső Füzetek*. 2. (1935. február) 6.; Magyarország helye Európában: Kelet-Európa. *Szabó Dezső Füzetek*. 2. (1935. máj.) 9. sz. Európa. *Szabó Dezső Füzetek*. 3. (1936. máj.) 17.; Haláltánc a kisebbségi kérdéssel. *Szabó Dezső Füzetek*. 3-4. (1936. dec.-1937.jan.) 23-24. sz.

Németh László: Tejtestvérek I.köt. 508- 510.; Debreceni Káté I. köt. 551-554, A magyar élet antinómiái I. köt. 588-591., A Rádió feladatai I.köt. 597-598. , Töredékek a Refromból I. köt. 662-667. , Most, Punte Silta II. köt. 1271-1279., Nagyvárad beszéd II. köt. 1292-1297., In Németh László: A minőség forradalma I-II. köt. Budapest, Püski, 1999.

Milotay István: A mi nagy pörünk. 1936., I. 190-194.; Németország és a magyar revízió. 1937, I. 199-202.; Az új Közép-Európa és a kisebbségi kérdés, 1940, II. 286-291., In Milotay István: *Új világ felé*. I-II. köt. Budapest, Stádium, 1941.

Rónai András: A nemzetiségi kérdés területi megoldásai. *Magyar Szemle*, 1937. november, 201–209.;

Nánay Béla: A kisebbségi magyar lélek. *Láthatár*, 1937. 21-30. p.

Makkai Sándor: Nem lehet. *Láthatár*, 1937. 49-53. p.

Rónai András: A nemzetiségi kérdés nem-területi megoldásai. *Magyar Szemle*, 1938. augusztus, 303–312.

Teleki Pál: A nemzetiségi kérdés a geográfus szemszögéből. In uó: *Európáról és Magyarországról*. Atheneum, Budapest, 1934. 30–50.

Pataky Tibor: *Vázlat arról, hogy a román impérium alá került magyarság részére minő jogállás volna biztosítható*. MOL K 7644. d. 35 f.

Rónai András: A dunai megegyezés tündöklése és nyomorúsága. *Új Szellem*, 1938. 3. 3-5. p.

Erdély nemzetiségi viszonyai. Az erdélyi kérdés megoldása. ÁTI, MNL OL K63—1939—27/4. 11-50 f.

Dékány István: A kisebbségi lélek. *Budapesti Szemle*, 1939. május, 195–220.

Bethlen István emlékirata a várható békefeltételekről, 1940. Közli: Juhász Gyula: *Magyarország külpolitikája a II. világháború időszakában 1939-1940*. Akadémiai, Bp.,1962, 743-761.

Rónai András: „Nemzetiségi problémák a Kárpátmedencében” és a „Nemzetiségi kérdés mai állapota és a megoldás útja?” MOL K 28–197–362–1939–T–20173.

Teleki Pál: *Magyar nemzetiségi politika*. Budapest, Stádium, 1940, 30.

Krammer Jenő: A kisebbségi ember lelkivilága. *Magyar Szemle*, 1941. augusztus. 57–64.

Szabó Dezső: Nemzeti állam- politikai nemzet. In Zeidler Miklós (szerk.): *Trianon*. Budapest: Osiris, 2003. 591- 594.

Erdélyi értekezlet jegyzőkönyve, MOL, K 28 267. cs. (1940 október Kolozsvár)

Ajtay József: A Dunamedence jövője és a nemzetiségi kérdés. *Kisebbségvédelem*, 1942/5-6.

Kemény G. Gábor: A magyar nemzetiségi kérdés lélektani feladatai. *Láthatár*, 1942/7

Pataky Tibor: Nemzetiségi politikánk alapjai. *Láthatár*, 1942. 10. sz. 219.

Makkai Sándor: A nemzetiségi kérdés szabályozásának lelki feltételei. *Láthatár*, 1942. 10. sz.

Faluhelyi Ferenc: *A magyarországi nemzetiségi kérdés jellege és megoldása*. Pécs, 1942

Szabados Mihály: *Magyarország népcseréi lehetőségei a béketárgyalásokon*. Kézirat, 91. + 3 térkép, Jakabffy Elemér Alapítvány Kortörténeti Gyűjteménye, Kolozsvár, K 6.

Erdélyi szellem – magyar lélek. Erdélyi Párt, Kolozsvár, 1943

Erdélyi kérdések – magyar kérdések. Kolozsvár, 1943. 115 p. [Teleki Béla, László Dezső, Mikó Imre, Venczel József, Albrecht Dezső, az Erdélyi Párt szakpolitikai nézetei]

Márton Áron: Az iskolán kívüli népnevelés feladatai. *Erdélyi Iskola*, 1943. 2. sz. 197–204.

Mikecs László: A magyar önszemlélet változása. *Termés*, 1943. nyár, 69–80.

Bajcsy-Zsilinszky Endre: *Erdély múltja és jövője*. Budapest: Tinódi, 1990. (1943-1944)

Bibó István: Az európai egyensúlyról és békéről. In Zeidler Miklós (szerk.): *Trianon*. Budapest: Osiris, 2003. 701-709.

Csizmadia Andor: Kísérlet Kolozsvárott a közigazgatás és társadalom együttműködésére. *Közigazgatástudomány*. 1944/1-2. 1-8.

Válogatás a két háború közti magyarországi pártok programjaiból (1919-1944) In Zeidler Miklós (szerk.): *Trianon*. Budapest: Osiris, 2003. 329-336.

Válogatás a koalíciós időszak magyarországi pártjainak programjaiból (1944-1948) In Zeidler Miklós (szerk.): *Trianon*. Budapest: Osiris, 2003. 599-603.

A magyar küldöttség jegyzéke a kisebbségek védelméről szóló szerződéstervezetnek a békekonferencia elé terjesztéséről, 1946. augusztus 30. In. Fülöp Mihály: A kisebbségi kódex. *Külpolitika* 1989. 2. sz.

Válogatás az 1956-os pártok programjaiból. In Zeidler Miklós (szerk.): *Trianon*. Budapest: Osiris, 2003. 603-604. p.

Kállai Gyula államminiszter, az MSZMP KB PB tagjának beszéde a Simó Géza Bútorgyárban tartott nagygyűlésen. (Részlet.) Marosvásárhely, 1958. február 24. In Vincze 218-221. p.

Haza a magasban. A kettős kötődés vita 1968–1969. Összeáll., bev. Pomogáts Béla, Marosvásárhely, Mentor, 2011.

Előterjesztés az MSZMP Agit. Prop Bizottságához a szomszédos országok magyar anyanyelvű lakosságának kulturális helyzetéről és az ezzel kapcsolatos feladatokról, MOL – 288 – 41 cs – 121. őe. 1–2., ill. 35–43

Tájékoztató – jelentés a szomszédos szocialista országok magyar nyelvű lakosságával való kulturális kapcsolatokról*(1973. január 13. MOL-288-41 cs. – 197. őe. 2–3.,

A szomszédos országok magyarságával való kulturális kapcsolatok komplex vizsgálata. Szerk. Béládi Miklós, kézirat, 315. TLA Kv. 264/86. (1973)

Kádár János beszéde a helsinki konferencián 1975, In Uő: *A szocializmus megújulása Magyarországon. Válogatott beszédek és cikkek 1957-1986.* Budapest: Kossuth, 1986. 252-253. p.

Előterjesztés és jegyzőkönyv a szomszédos szocialista országokban élő magyarság helyzetéről. 1977 február MOL M-KS 288 f.5/707. ő. e.

Illyés Gyula: *Szemlem és erőszak.* Budapest: Megvető, 1978. 278. p.

Köteles Pál kritikája Ion Lăncrăjan „Gondolatok Erdélyről” c. könyvéről. (Részlet.) Szeged, 1983. szeptember. 383-389. p.

Csoóri Sándor: Kapaszkodás a megmaradásért. Előszó Duray Miklós:Kutyaszorító c. könyvéhez, 1983.

Csoóri Sándor: Eltemetetlen gondok a Duna-tájon. In *A monori tanácskozás 1985. június 14-16.* Szerk. Rainer János, Budapest: 1956-os Intézet, 2005.

A magyarság esélyei. A tanácskozás biteles jegyzőkönyve. Lakitelek 1987. szeptember 27. Lakitelek: Antológia, 1991.

Szokai Imre—Tabajdi Csaba: *Mai politikánk és a nemzetiségi kérdés.* Magyar Nemzet, 1988. február 13.

Tabajdi Csaba: *Mérleg és számvetés. A magyarságpolitikai rendszerváltás kezdete.* Budapest: Print, 2001.

Válogatás a rendszerváltás idején és az azóta született pártprogramokból (1989-2002.) In Zeidler Miklós (szerk.): *Trianon.* Budapest: Osiris, 2003. 620-626.

Rendszerváltás programja – SZDSZ 1989; Szabad Demokraták Szövetsége: A rendszerváltás programja Elfogadta a Szabad Demokraták Szövetségének közgyűlése, 1989. március 19., április 16. <https://nezopontintezet.hu/files/2012/03/A-Rendszerv%C3%A1lt%C3%A1s-programja-1989.pdf>

Bárdi Nándor – Éger György (szerk.): *Útkeresés és integráció. Határon túli magyar érdekvédelmi szervezetek dokumentumai 1989-2000.* Budapest, TLA, 2000, 829 p.

Az MDF külpolitikai célkitűzései és kisebbségvédelmi programja, 1990. március, <http://adatbank.ro/inchtm.php?akod=165>

A Magyar Köztársaság Kormányának Nyilatkozata a magyar kisebbségekről. *Új Magyarország*, 1992. augusztus 19. <http://adatbank.ro/inchtm.php?akod=165>

A Magyar Köztársaság kormányának programja 1994—1998. Kapcsolatok a határon túli magyarsággal. A Magyar Köztársaság kormányának programja 1994—1998. Budapest, 1994. július 8. 116—119. <http://adatbank.ro/inchtm.php?akod=165>

A magyar—magyar csúcs közös nyilatkozata. 1996. július 5. <http://adatbank.ro/inchtm.php?akod=165>

Kis János: Túl a nemzetállamon. *Beszélő*, 1996. 1. sz. 28-38. p.; 2. sz. 24-35. p.

Magyar Köztársaság Kormányának programja. 1998. július 2. <http://adatbank.ro/inchtm.php?akod=165>

Lőrincz Csaba – Orbán Viktor – Németh Zsolt – Rockenbauer Zoltán: *Nemzetpolitika '88–'98.* Budapest, Osiris, 1998.

Szarka László: Mozaiknemzetből szerződéses nemzet. *Európai Utas*, 1999. 36. 76-78. p.

Kántor Zoltán (szerk.): *A státustörvény: dokumentumok, tanulmányok, publicisztika.* Budapest, TLA, 2002. 628 p.

Bárdi Nándor: *Tény és való. A budapesti kormányzatok magyarságpolitikája.* Pozsony, Kalligram, 2004.

Törzsök Erika (szerk.): *Szülőföld program: a határokon túli (Kárpát-medencében élő) magyarság gazdasági alapjainak és társadalmi kohéziójának támogatását célzó lépések előkészítése, valamint ezek lehetséges kapcsolódási pontjainak bemutatása.* Stratégiai tanulmány Budapest, MEH, 2005. 134 p.

Az új magyar külpolitikai stratégia előmunkálatai. *Magyar Kisebbség*, 2006. 3-4. sz. (Szarka László szerk.) <http://www.jakabffy.ro/magyarkisebbsseg/index.php?action=lsz&lappid=31>

Kisebbség és liberalizmus. A kisebbségi vagy nemzetiségi kérdés a magyar liberális gondolati hagyományban. Szerk. Demeter M. Attila, Kolozsvár–Szeged, Pro Philosophia–SZTE Társadalomelméleti Gyűjt. 2008.

Nemzetpolitikai konszenzus dokumentumokban. A KMKF Nemzeti Együttműködési Stratégiája és szakpolitikai koncepciói 2004–2009. KMKF Titkárság, Budapest, 2009, 182 p. Ua. az interneten: <http://www.kmkf.hu/index.php?q=hu/nemzetiegyuttmukodesistrategia>

Bicskey Botond (szerk.): *Határon túli magyarok a 21. században.* Budapest, KEH, 2010. http://mek.oszk.hu/09200/09282/pdf/htm_konyv.pdf

Sólyom László beszéde 2010. június 4-én a nemzeti összetartozás napján <https://felvidek.ma/2010/06/solyom-laszlo-beszede-a-nemzeti-osszetartozas-napjan-az-orszaggyulesben/>

Magyar nemzetpolitika. A nemzetpolitika stratégiai kerete. Budapest, KIM Nemzetpolitikai Államtitkárság, 2012. 54 p. <https://www.nemzetiregiszter.hu/download/9/a2/00000/Magyar%20nemzetpolitika%20A4.pdf>

Wekerle terv A magyar gazdaság Kárpát-medencei léptékű gazdasági stratégiája, Nemzetgazdasági Minisztérium

https://karpathaza.eu/index.php?groupid%5B0%5D=1&pageid=49&mywbContentType_id=14&mywbContentTypeCtrlAction=item&Type14_page=3&Type14_recordAction14=List

Horkay Nándor *Kárpát-haza fejlesztési koncepció 2030*

https://karpathaza.eu/index.php?groupid%5B0%5D=1&pageid=49&mywbContentType_id=14&mywbContentTypeCtrlAction=item&Type14_page=3&Type14_recordAction14=List

Molnár György *A Nemzetegyesítés Fejlesztési Programja*

https://karpathaza.eu/index.php?groupid%5B0%5D=1&pageid=49&mywbContentType_id=14&mywbContentTypeCtrlAction=item&Type14_page=3&Type14_recordAction14=List

Molnár György (szerk.): *Kárpát-medencei képzési, foglalkoztatási és hálózatfejlesztési stratégiajavaslat 1., 2.*

https://karpathaza.eu/index.php?groupid%5B0%5D=1&pageid=49&mywbContentType_id=14&mywbContentTypeCtrlAction=item&Type14_page=2&Type14_recordAction14=List

Magyar diaszpórapolitika. Stratégiai irányok. Budapest, MEH Nemzetpolitikai Államtitkárság, 2016. 52 p.

https://bgazrt.hu/wp-content/uploads/2019/03/03-magyar_diaszporapolitika-strat%C3%A9giai-ir%C3%A1nyok.pdf

Megkapaszkodás, gyarapodás, bátorítás. Jelentés a fiatal külföldi vállalkozók helyzetéről, 2016. Hétfa Intézet http://hetfa.hu/wpontent/uploads/2017/03/K%C3%9CLHONI_fiatalmagyarv%C3%A1llalkoz%C3%B3k_JELENT%C3%89S_2016_finweb.pdf

Húzóerők. Jelentés a külföldi magyar családi vállalkozások helyzetéről, 2017. Hétfa Intézet https://vallalkozokeve.kormany.hu/download/f/ca/f1000/Csala%CC%81di_webre_OK.pdf

Csehszlovákia:

Az Országos Keresztényszocialista Párt programja, 1920., In Angyal Béla (szerk.): *Dokumentumok az Országos Keresztényszocialista Párt történetéhez 1919-1936*. Somorja – Dunaszerdahely, Fórum – Lilium Aurum, 2004. 125-130. p.

A kisgazdapárt első programja, 1920, In Angyal Béla (szerk.): *Dokumentumok az Országos Magyar Kisgazda és Földműves és kispáros Párt és a Magyar Nemzeti Párt történetéhez*. Somorja, Fórum, 2017. 40-43 p.

Rakovszky Iván tervezete a Rákóczi Szövetség megalakítására, 1921., In Angyal Béla (szerk.): *Dokumentumok az Országos Keresztényszocialista Párt történetéhez 1919-1936*. Somorja – Dunaszerdahely, Fórum – Lilium Aurum, 2004. 194-197. p.

Szent-Iványi József politikai programja és tervezete a magyarság gazdasági megerősítésére. 1924., In Angyal Béla (szerk.): *Dokumentumok az Országos Magyar Kisgazda és Földműves és kispáros Párt és a Magyar Nemzeti Párt történetéhez*. Somorja, Fórum, 2017. 40-43 p.

83-90. p.

Szent-Ivány József beszéde a PMH-ban, amely lezárja az „aktivista korszakot”, 1927, In Angyal Béla (szerk.): *Dokumentumok az Országos Magyar Kisgazda és Földműves és kisiparos Párt és a Magyar Nemzeti Párt történetéhez*. Somorja, Fórum, 2017. 40-43 p. 128-134. p.

A magyarság egységes frontja, 1925., In Angyal Béla (szerk.): *Dokumentumok az Országos Keresztényszocialista Párt történetéhez 1919-1936*. Somorja – Dunaszerdahely, Fórum – Lilium Aurum, 2004. 286-288. p.

Szent-Ivány József és Szüllő Géza megállapodása illetve jegyzőkönyv a MNP és az OKSZP együttműködéséről, 1926, In Angyal Béla (szerk.): *Dokumentumok az Országos Keresztényszocialista Párt történetéhez 1919-1936*. Somorja – Dunaszerdahely, Fórum – Lilium Aurum, 2004. 348-356. p.

Szüllő Géza politikai stratégiája és kritikái, 1928, In Angyal Béla (szerk.): *Dokumentumok az Országos Keresztényszocialista Párt történetéhez 1919-1936*. Somorja – Dunaszerdahely, Fórum – Lilium Aurum, 2004. 373-375., 1929, 387-391.

A magyar nemzetgyűlési képviselők követeléseai Benes köztársasági elnökhöz, 1935., In Angyal Béla (szerk.): *Dokumentumok az Országos Keresztényszocialista Párt történetéhez 1919-1936*. Somorja – Dunaszerdahely, Fórum – Lilium Aurum, 2004. 448-449.

A két magyar párt egyesüléséről, Esterházy János feljegyzése, 1936, In Angyal Béla (szerk.): *Dokumentumok az Országos Keresztényszocialista Párt történetéhez 1919-1936*. Somorja – Dunaszerdahely, Fórum – Lilium Aurum, 2004. 561-467. p.

Duka Zólyomi Norbert: A kisebbség hét fő bűne. *Új Szellem*, 1937. 14. 9-10. p.

Szvatkó Pál: Új szellem Szlovenszkón. *Hitel*, 1937. 2. sz. 114-122. p.

Szvatkó Pál: A svájci példa. Három magyar kantón. *Új Szellem*, 1937. 21. 9-10.

Borsody István: Magyarország és a csehszlovákiai magyarság, 1938. június In: Zeidler Miklós (szerk.): *Trianon*. Budapest: Osiris, 2003. 536-542.

Bellyei László: Van-e közös vonás szellemi mozgalmainkban? *Új Szellem*, 1938. 1. 9-11. p.

Berecz Kálmán: Megvalósítható-e a svájci példa? *Új Szellem*, 1938. 2. 3-4. p.

Megalakult a Magyar Nemzeti Tanács, *Prágai Magyar Hírlap*, 1938. október 9. 1-3 p.

Peéry Rezső: Perem-magyarok. In *A szlovákiai magyarság élete 1938–1941*. Budapest, Államtudományi Intézet, 1941, 31–34.

Fábrý Zoltán: *A vádolt megszólal*, (1946) Pozsony: Madách, 1990. 91 p.

Tóth László (szerk.): „Hívebb emlékezésül” Csehszlovákiai magyar emlékiratok és egyéb dokumentumok a jogfosztás éveiből 1945-1948. Pozsony, Kalligram, 1995. 341 p.

A magyar értelmiség helyzete és fejlődési távlatai Csehszlovákiában. *Irodalmi Szemle*, 1968. 3. sz. 259—265. p., 4. sz. 347—351. p.

Kardos István: Javaslat a magyar lakosság állam-jogi viszonyainak strukturális felépítésére. *Hét*, 1968. június 2.

Javaslat egy csehszlovákiai nemzetiségi tudományos intézet felállítására. *Hét*, 1968. augusztus 4. 9—11. p.

A csehszlovákiai magyar kultúra és tudomány képviselői országos értekezletének zárónyilatkozata, amely sikra száll az önigazgatás elvének érvényesüléséért és a kisebbségi magyar tudományos intézményrendszer kiépítéséért, 1968. november 24. In Popély Árpád (szerk.): *1968 és a csehszlovákiai magyarság*. Somorja, Fórum, 2008. 213-216 p.

Szabó Rezső: A nemzetiségi kérdés és államjogi megoldása, 1969, január-február, In Szabó Rezső: *A CSEMADOK és a Prágai Tavasz*. Pozsony, Kalligram, 2004. 90-122 p.

Kardos István: A csehszlovákiai magyar társadalom a szociológia tükrében. *Irodalmi Szemle*, 1969. 1. sz. 72—78. p.

A szlovákiai magyar iskolák elsorvasztása, 1978, In Duray Miklós (szerk.): *Kettős elnyomásban. Dokumentumok a csehszlovákiai magyarság helyzetéről és jogvédelméről 1978-1989*. Pozsony: Madách-Posonium, 1989. 20-26. p.

Levél és tanulmány a cseh polgárjogi mozgalom (Charta' 77) számára, 1979, In Duray Miklós (szerk.): *Kettős elnyomásban. Dokumentumok a csehszlovákiai magyarság helyzetéről és jogvédelméről 1978-1989*. Pozsony: Madách-Posonium, 1989. 43-54. p.

A Csehszlovákiai Magyar Kisebbség Jogvédő Bizottságának jelentése. Az emberi jogokra vonatkozó nemzetközi megállapodások és a magyar kisebbség helyzete. In *Kézírtos tiltott magyar irodalom a Kárpát-medencében*. Szerk Zsile Zoltán, München, 1985. 233-241.

Jelentés a csehszlovákiai magyar kisebbség állapotáról, 1982, In Duray Miklós (szerk.): *Kettős elnyomásban. Dokumentumok a csehszlovákiai magyarság helyzetéről és jogvédelméről 1978-1989*. Pozsony: Madách-Posonium, 1989. 75-138. p.

Duray Miklós: *Kutyaszorító*. Püski, New York, 1983.

A Szlovákiai Magyar Iskolák Védelmi Csoportjának jelentése a magyar kisebbség nyilvánossága számára, 1984. In Duray Miklós (szerk.): *Kettős elnyomásban. Dokumentumok a csehszlovákiai magyarság helyzetéről és jogvédelméről 1978-1989*. Pozsony: Madách-Posonium, 1989. 177-183. p.

A Csehszlovákiai Magyar Kisebbség Jogvédő Bizottsága és a Charta' 77 közös dokumentuma a nemzeti kisebbségek jogait szabályozó elvek nemzetközi biztosítása ügyében, 1987. december, In Duray Miklós (szerk.): *Kettős elnyomásban. Dokumentumok a csehszlovákiai magyarság helyzetéről és jogvédelméről 1978-1989*. Pozsony: Madách-Posonium, 1989. 322-332.

A tudomány szerepe a csehszlovákiai magyar szellemi életben (Ankét a kisebbségi tudomány fogalmáról, helyzetéről, szerepéről és jövőbeli feladatairól) Balassa Zoltán, Bánesz László, Bogoly János, Csáky Károly, Duka Zólyomi Norbert, Gaál Lajos, Géczy Lajos, Gyurgyík László, Kiss László, Kovács Zoltán, Mácza Mihály, Mészáros András, Ozogány Ernő, Popély Gyula, Turczel

Lajos, Vadkerty Katalin, D. Varga László és Znám István válasza 163-218.; Tervezet a csehszlovákiai magyar tudományos élet intézményi rendszerének kialakítására (kidolgozta az Új Mindenés Gyűjtemény szerkesztőbizottsága) 219-233.; A tudomány feladata a Csehszlovákiában élő magyar nemzeti kisebbség fejlődésében 233; Levél a Csemadok Központi Bizottságához 235-237. In. *Új Mindenés Gyűjtemény*, 1990, Pozsony, Tóth Károly (szerk.)

Duray Miklós -- Gyurcsík Iván -- Gyurgyík László -- Kvarda József: *Az elnyomott kisebbségből legyen társnemzet, Politikai memorandum*, 1993 január, Pozsony, Együttélés, 20 p.

Dél-szlovákia helyi önkormányzati képviselőinek, polgármestereinek és parlamenti képviselőinek állásfoglalása, 1994. január, In. Bárdi Nándor – Éger György: *Útkeresés és integráció*. Budapest, TLA, 2000. 298-304. p.

Az MKP stratégiai programjának alapvetése, 2008. március 24.

http://www.duray.sk/index.php?option=com_content&task=view&id=393&Itemid=31.

A részprogramok, beszámolók és viták, 2009. február 3.

http://www.felvidek.ma/index.php?option=com_content&task=view&id=11295&Itemid=1

Ez a munka nem hivatalos dokumentuma az MKP-nak.

Öllös László: *Az egyetértés konfliktusa. A Magyar Köz társaság alkotmánya és a határon túli magyarok*. Fórum, Somorja, 2008.

Ladányi Lajos -- Duray Miklós: Tömbből szórványba – Az MKP Stratégiai Tanácsa Szórvány-program műhelyének javaslata, 2009. január

<https://duray.sk/2009/01/toembbel-szorvanyba-az-mkp-strategiai-tanacs-szorvany-program-mhelyenek-javaslata-ladanyi-lajos-es-duray-miklos/>

Baross Gábor terv, *Dél Szlovákia/Felvidék regionális gazdasági fejlesztési terve* Szlovákiai Magyar Közgazdász Társaság, 2017. <https://baross-palyazatok.eu/baross-gabor-terv>

Kárpátalja:

Beadvány, 1971. In *Kézírtos tiltott magyar irodalom a Kárpát-medencében*. Szerk Zsile Zoltán, München, 1985. 251-259. p.

Dancs Karolina – Dobos Sándor (szerk.): „A 72-es beadvány” nemzetiségi és oktatáspolitikai ’60–’70-es években a szovjetunióban. Beregszász,

Balla D. Károly: Internacionizmus és nemzeti önismeret. *Kárpáti Igaz Szó*, 1987. július 18.

Egán Ede terv. *A Kárpátaljai magyarság gazdaságfejlesztési stratégiai terve*

<https://eganede.com/egan-e-de-terv.pdf>

Románia:

Molter Károly: Erdély történelmi hangulata 1916-tól Trianonig. In: *Erdélyi Magyar Évkönyv. A kisebbségi magyar polgár kézikönyve, 1937*. Szerk. Kacsó Sándor, Brassó, Brassói Lapok—Népújság, 1937. 137-153.

Paál Árpád: Emlékirat a semleges, független székely államról (1919.01.13.) HRM PÁH Ms 7651/153. 19 f.

Gyárfás Elemér: Az erdélyi három nemzet uniójának alapelvei. (1919.03.) Közölve: Gyárfás Elemér: *Erdélyi problémák 1903-1923*. Erdélyi Irodalmi Társaság, Kolozsvár, 1923, 143–153.

Bernády György: Nyílt levél. In Bernády György: *Emlékiratok*, Marosvásárhely, 2007.19-58. p.

Bernády György: Emlékirat Alexandru Avarescu miniszterelnöknek, 1920. május 25.
Sepsiszentgyörgy In Bernády György: *Emlékiratok*, Marosvásárhely 2007. 9-18. p.

Paál Árpád: Népkisebbségi politika az utódállamokban. *Napkelet*, 1921. 14. sz. 769–773. p.

Kós Károly – Zágony István – Paál Árpád: *Kiáltó szó, A magyarság útja, A politikai aktivitás rendszere*. Kolozsvár, Lapkiadó, 1921. 48 p.

Mester Miklós: *Az erdélyi Magyar Szövetség szervezetének ismertetése és annak feloszlatása 1921-ben*. Kézirat, OSZK Kézirattár, 625. fond, 2871

Makkay Domokos: *Erdélyi Káté. Gondolkozó emberek számára*. Gyergyószentmiklós: Sándory, 1922. 32 p.

Gyárfás Elemér: Az első kísérlet. *Magyar Kisebbség* 1937. 2. sz. 41–71., 3. sz. 77–99. (Csucsai paktum, 1923)

A magyar autonómia vázlata. (1923–1924. Grandpierre Emil), Bethlen György kézírathagyatéka, magángyűjtemény, 6 f.

A romániai Országos Magyar Párt memoranduma és kisebbségi törvénytervezete a nemzetiségek egyenjogúsítása tárgyában. (1924 ?) HRM PÁH Ms 7651/764., 5 f.

Jancsó Benedek: Az erdélyi Magyar Párt politikai és munkaprogram tervezete, 1926 Maros Megyei Állami Levéltár, Bernády Fond 53. d. 1-66.

Krenner Miklós: Választó úton. A Magyar Párt Reformmozgalma 1926-1927. In Uő: *Az erdélyi út*. Székelyudvarhely, HRM, 1995. 117—147. p.

György Lajos: A magyar tudományosság és a magyar tanárképzés 1927. évi helyzete és jövő feladatai Erdélyben. *Magyar Kisebbség*, 2000, 2. sz. 131–148.

Tornya Gyula: A népkisebbségi törvény tervezete. Deutsek Géza magyarázatával. Erdélyi Magyar Néppárt, Kolozsvár, 1928. 31. p.

Tusa Gábor: A székely vallási és tanügyi autonómia. Kolozsvár, Minerva, 1930, 24. p.

Jakabffy Elemér: Törvényjavaslat az etnikai kisebbségekről. HRM PÁH Ms 7651/754. 68.

Sulyok István: A kisebbségi kérdés szociológiai oldala. *Erdélyi Múzeum*, 1931. 4–6. sz. 170–181.

Balogh Arthur: A székely vallási és iskolai önkormányzat. Erdélyi Múzeum 1931. 10-12.sz. 340–354. p.

Paál Árpád: Törvény a székely közületek közművelődési önkormányzatáról a Párizsban 1919. december 19-én kötött nemzetközi szerződés 11. cikke alapján. Kolozsvár 1931. 32 p.

A romániai Országos Magyar Párt 1933. évi marosvásárhelyi nagygyűlésének határozata. Magyar Kisebbség 1933. 14. sz. 435-436. (székely autonómia)

Krenner Miklós: Verjünk hidat. In Uó: Az erdélyi út. Székelyudvarhely, HRM,149-192. p.

Krenner Miklós: Az erdélyi út. Erdélyi Helikon, 1931. 8. 603-616. p.

Paál Árpád: *Ottbon-hazya*. [Fejtegetések a népkisebbségi kérdés megoldásáról, tanulmány töredék] kézirat, 1933. HRM PÁH

Mikó Imre: A székely közületi kulturális önkormányzat. Magyar Kisebbség 1934. 13. sz. 365-378. p., 15–16. sz. 441–464. p.

Pál Gábor: Törvényjavaslat a Szövetséges és Társult-Főhatalmak valamint Románia között 1919. évi december 9-én Párizsban kötött kisebbségi szerződés 11. cikkében biztosított kulturális önkormányzat életbeléptetéséről, 1935 MNL OL K 764-5.d. 99 f.

Mikó Imre: Az új erdélyi magyar nemzedék feladatai a román állam keretében. *Magyar Út*, 1935. február 1. 5–8. p.

Venczel József: Collegium Transilvanicum. Az értelmiségnevelés feladatai. *Erdélyi Iskola*, 1935/36. 5–6. sz. 305–310.

Venczel József: Metamorphosis Transylvaniae. *Hitel*, 1936. 1. sz.

Nem lehet. A kisebbségi sors vitája. Budapest, 1989. Válogatta Cseke Péter és Molnár Gusztáv. Az előszót írta Cseke Péter. Az utószót és a jegyzeteket írta Molnár Gusztáv. (1936-1938)

Kacsó Sándor: Kisebbségi jövőnk útja. In: *Erdélyi Magyar Évkönyv. A kisebbségi magyar polgár kézikönyve, 1937*. Szerk. Kacsó Sándor, Brassó, Brassói Lapok–Népújtság, 1937. 175-185.

Dávid Gyula: A Vásárhelyi Találkozó dokumentumaiból. *Látó*, 1998. 7. sz. 78–102.

Márton Áron: Népinevelésünk feladatai. *Hitel*, 1937. 3. sz. 189–196.

Tavaszy Sándor: Nemzeti létünk kérdései. A prófétai nemzetszemlélet. Pásztortűz, 1936. 21. sz. 435. p.

Imre Lajos: A kisebbségi élet erkölcstana. *Erdélyi Helikon*, 1938. 1. sz. 1–12., 2. sz. 121–131., 3. sz. 169–178.

László Dezső: A kisebbségi élet. *Erdélyi Fiatalok*, 1935. 3. sz. 79-86. p.

Balogh Edgár: Változásokra In Zeidler Miklós (szerk.): *Trianon*. Budapest: Osiris, 2003. 543-545.

Balogh Arthur: Tervezet a visszacsatolandó Erdély autonómiájára.(1939) MNL OL K 764-3.d. valamint a dokumentum kiegészítései: MNL OL K 764-6.d.-3. MNL OL K 764-7.d.-5. 26. f.

Mikó Imre: Erdélyi politika. *Hítel*, 1940–1941. 2. sz. 176–182.

A MADOSZ Brassó – székelyföldi újjászervező bizottságának kiáltványa. Brassó, 1944. október 4. Vincze Gábor (szerk.) *Történeti kényszerpályák - kisebbségi reálpolitikák II. (Dokumentumok a romániai magyar kisebbség történetének tanulmányozásához 1944-1989)*. Budapest-Kolozsvár- Csíkszereda: TLA-JEA-Pro-Print, 2003.

Márton Áron gyulafehérvári római katolikus püspök helyzetjelentése és javaslata az erdélyi kérdés rendezésére vonatkozólag. Gyulafehérvár, 1945. szeptember 12. In: Vincze Gábor (szerk.) *Történeti kényszerpályák - kisebbségi reálpolitikák II. (Dokumentumok a romániai magyar kisebbség történetének tanulmányozásához 1944-1989)*. Budapest-Kolozsvár- Csíkszereda: TLA-JEA-Pro-Print, 2003. 31-33. p.

Az MNSZ Központi („százaz”) Intézőbizottságának kiáltványa Erdély magyarságához. Marosvásárhely, 1945. november 17. In: Vincze Gábor (szerk.) *Történeti kényszerpályák - kisebbségi reálpolitikák II. (Dokumentumok a romániai magyar kisebbség történetének tanulmányozásához 1944-1989)*. Budapest-Kolozsvár- Csíkszereda: TLA-JEA-Pro-Print, 2003. 34-35. p.

Márton Áron gyulafehérvári római katolikus püspök levele Petru Groza miniszter-elnökhöz. (Részlet.) Gyulafehérvár, 1946. január 28. In: Vincze Gábor (szerk.) *Történeti kényszerpályák - kisebbségi reálpolitikák II. (Dokumentumok a romániai magyar kisebbség történetének tanulmányozásához 1944-1989)*. Budapest-Kolozsvár- Csíkszereda: TLA-JEA-Pro-Print, 2003. 43-46 p.

Az RSZDP Országos Magyar Bizottságának Kiáltványa. (Részlet.) Kolozsvár, 1945. december 25. In: Vincze Gábor (szerk.) *Történeti kényszerpályák - kisebbségi reálpolitikák II. (Dokumentumok a romániai magyar kisebbség történetének tanulmányozásához 1944-1989)*. Budapest-Kolozsvár- Csíkszereda: TLA-JEA-Pro-Print, 2003. 36-37.

Demeter Béla, a Külügyminisztérium Béke-előkészítő Osztálya Erdély-szakértőjé-nek tanulmánya az erdélyi magyarság 1944. augusztus 23. utáni helyzetéről. (Részlet.) Budapest, 1946. április 23. In: Vincze Gábor (szerk.) *Történeti kényszerpályák - kisebbségi reálpolitikák II. (Dokumentumok a romániai magyar kisebbség történetének tanulmányozásához 1944-1989)*. Budapest-Kolozsvár- Csíkszereda: TLA-JEA-Pro-Print, 2003. 55-67. p.

Az MNSZ szakértői által kidolgozott nemzetiségi státútum-tervezet. Kolozsvár, 1946. június In: Vincze Gábor (szerk.) *Történeti kényszerpályák - kisebbségi reálpolitikák II. (Dokumentumok a romániai magyar kisebbség történetének tanulmányozásához 1944-1989)*. Budapest-Kolozsvár- Csíkszereda: TLA-JEA-Pro-Print, 2003. 74-81.

Luka László, az RKP KB tagja felszólítása a magyar kisebbség „népfrontos” politikájának megváltoztatására. (Részlet.) Kolozsvár, 1947. május 22. In: Vincze Gábor (szerk.) *Történeti kényszerpályák - kisebbségi reálpolitikák II. (Dokumentumok a romániai magyar kisebbség történetének tanulmányozásához 1944-1989)*. Budapest-Kolozsvár- Csíkszereda: TLA-JEA-Pro-Print, 2003. 94-95. p.

Márton Áron gyulafehérvári katolikus püspök beszéde a csíksomlyói búcsún. Csíksomlyó, 1949. június. 4. In: Vincze Gábor (szerk.) *Történeti kényszerpályák - kisebbségi reálpolitikák II.*

(*Dokumentumok a romániai magyar kisebbség történetének tanulmányozásához 1944-1989*). Budapest-Kolozsvár- Csíkszereda: TLA-JEA-Pro-Print, 2003.125-126. p.

Részletek a Bolyai Tudományegyetem pártbizottsága megbízásából készült jelen-tésből. Kolozsvár, 1954. december – 1955. március In: Vincze Gábor (szerk.) *Történeti kényszerpályák - kisebbségi reálpolitikák II. (Dokumentumok a romániai magyar kisebbség történetének tanulmányozásához 1944-1989)*. Budapest-Kolozsvár- Csíkszereda: TLA-JEA-Pro-Print, 2003. 179-181 p.

Keszi-Harmath Sándor: *Magyar Autonóm Tartomány a gazdasági fejlődés útján*. Marosvásárhely 1959. Marosvásárhely: MAT, 1959. 229 p. [kézirat] publikálva Uő: *Volt egyszer egy autonómia : Egy erdélyi monográfia 1959-ből*. Budapest: Szabad Tér, 2009. 248 p.

Takács Lajos felszólalása a Magyar Nemzetiségű Dolgozók Tanácsa plenáris ülésén. (Részlet.) Bukarest, 1974. április 4. In: Vincze Gábor (szerk.) *Történeti kényszerpályák - kisebbségi reálpolitikák II. (Dokumentumok a romániai magyar kisebbség történetének tanulmányozásához 1944-1989)*. Budapest-Kolozsvár- Csíkszereda: TLA-JEA-Pro-Print, 2003. 311-313. p.

Lázár György: Jelentés Erdélyből I. (Részlet.) Kolozsvár, 1977 tavasza, In: Vincze Gábor (szerk.) *Történeti kényszerpályák - kisebbségi reálpolitikák II. (Dokumentumok a romániai magyar kisebbség történetének tanulmányozásához 1944-1989)*. Budapest-Kolozsvár- Csíkszereda: TLA-JEA-Pro-Print, 2003. 318-330.

Király Károly első levele Ilie Verdethez. (Részlet.) Marosvásárhely, 1977. június 2. In: Vincze Gábor (szerk.) *Történeti kényszerpályák - kisebbségi reálpolitikák II. (Dokumentumok a romániai magyar kisebbség történetének tanulmányozásához 1944-1989)*. Budapest-Kolozsvár- Csíkszereda: TLA-JEA-Pro-Print, 2003. 331-332.

Takács Lajos beadványa a magyar kisebbség problémáiról az RKP országos konferenciájára. Fogalmazvány. (Részlet.) Kolozsvár, 1978. január Vincze Gábor (szerk.) *Történeti kényszerpályák - kisebbségi reálpolitikák II. (Dokumentumok a romániai magyar kisebbség történetének tanulmányozásához 1944-1989)*. Budapest-Kolozsvár- Csíkszereda: TLA-JEA-Pro-Print, 2003. 347-353. p.

MEMORANDUM a helsinki értekezlet megállapodásainak betartását ellenőrző madridi konferencia résztvevőikhez; Az Ellenpontok szerkesztőségének PROGRAMJAVASLATA *Ellenpontok* 1982. 8. sz. 4-6. p., 7-12. p.

Gáll Ernő: A sajátosság méltósága. *A Hét*. 1978. 10 sz. 9. Gáll Ernő: *A sajátosság méltósága*. Budapest, Magvető, 1983.

https://adtplus.arcanum.hu/hu/view/AHetMarosvasarhely_1978_01-52/?pg=116&layout=s&query=G%C3%A1ll%20Ern%C5%91

Cs. Gyimesi Éva: *Gyöngy és homok*. (1985) Bukarest, Kriterion, 1992.
http://www.adatbank.ro/html/cim_pdf1421.pdf

Cs. Gyimesi Éva: Gyöngy és homok: Egy jelkép ideológiája. Témakör: Az erdélyiségtudat változásai *Korunk*, 3. folyam. 2. évf. 10. sz. (1991. okt.), 1201–1206. oldal
https://adtplus.arcanum.hu/hu/view/Korunk_1991/?query=Az%20erd%C3%A9lyis%C3%A9gtudat%20v%C3%A1ltoz%C3%A1sai%20&pg=1250&layout=s

Cs. Gyimesi Éva: Honvágó a hazában. *Helikon*, 1990/2. 1990. január 12, 2. oldal

Szilágyi N. Sándor: Levél egy kivándorolni készülőértelmiségijéhez. In Uő: *Mi egy más? Közéleti írások*. Kolozsvár: Kalota, 6-54. p. http://adatbank.transindex.ro/html/cim_pdf41.pdf

Molnár Gusztáv: *Anglia, Ó Anglia*. Bukarest: Kriterion, 1984. 137 p.

Szőcs Géza beadványa az RKP Központi Bizottságának. (Részlet.) Kolozsvár, 1984. július 14. Vincze Gábor (szerk.) *Történeti kényszerpályák - kisebbségi reálpolitikák II. (Dokumentumok a romániai magyar kisebbség történetének tanulmányozásához 1944-1989)*. Budapest-Kolozsvár- Csíkszereda: TLA-JEA-Pro-Print, 2003. 391-397. p.

Tőkés László református lelkész összeállítása az erdélyi református egyház delyzetéről a nyolcvanas években. (Részlet.) Kolozsvár (?), 1984. szeptember 10. Vincze Gábor (szerk.) *Történeti kényszerpályák - kisebbségi reálpolitikák II. (Dokumentumok a romániai magyar kisebbség történetének tanulmányozásához 1944-1989)*. Budapest-Kolozsvár- Csíkszereda: TLA-JEA-Pro-Print, 2003. 398. p.

Cs. Gyimesi Éva: *Gyöngy és homok*. (1985) Bukarest, Kriterion, 1992.

Molnár Gusztáv (szerk.): Transzcendens remény. A Limes-kör dokumentumai 1985–1989 között. Csíkszereda: Pallas Akadémia, 1994. 332 p.

Jelentés az erdélyi római katolikus egyház helyzetéről a nyolcvanas években. Gyulafehérvár, 1987. január 4. Vincze Gábor (szerk.) *Történeti kényszerpályák - kisebbségi reálpolitikák II. (Dokumentumok a romániai magyar kisebbség történetének tanulmányozásához 1944-1989)*. Budapest-Kolozsvár- Csíkszereda: TLA-JEA-Pro-Print, 2003. 407. p.

Lázár György [Tóth Sándor] Jelentés Erdélyből. II. (1987), Párizs: Párizsi Magyar Füzetek. Lehet – nem lehet? Kisebbségi létértelmezések (1937-1987). Sajtó alá rendezte Cseke Péter. Marosvásárhely, 1995.

A temesvári református egyházmegye lelkészi közösségének folyamodványa. Arad, 1988. szeptember 6. Vincze Gábor (szerk.) *Történeti kényszerpályák - kisebbségi reálpolitikák II. (Dokumentumok a romániai magyar kisebbség történetének tanulmányozásához 1944-1989)*. Budapest-Kolozsvár- Csíkszereda: TLA-JEA-Pro-Print, 2003. 460. p.

Szilágyi N. Sándor: Levél egy kivándorolni készülőértelmiségijéhez. In Uő: *Mi egy más? Közéleti írások*. Kolozsvár: Kalota, 6-54. p.

Romániai magyar autonómia tervek 1989 után
<http://adatbank.transindex.ro/belso.php?alk=48&k=5>

Salat Levente: Javaslat a romániai magyar kisebbségi társadalom intézményes keretének megreformálására. A romániai magyarság közösségi integrációjának háromszintű modellje. *Magyar Kisebbség*, 2002. 1. sz. 218-226.

Vetési László: Szórványstratégia – nemzetstratégia. Tervezet a romániai szórványmagyarság közösségépítéséhez és kisközösségi rehabilitációjához. *Magyar Kisebbség*, 2002. 2. 174-2012.
<http://epa.oszk.hu/02100/02169/00015/pdf/000222.pdf>

Bakk Miklós: Politikai identitás és nemzeti identitás. In Demeter M. Attila (szerk.): *Egyén, állam, közösség*. Kolozsvár, Pro Philosophia, 2007. 140-151.

Jakabos Janka – Mátis Jenő (szerk.): *Mikó Imre terv. Az erdélyi gazdasági együttműködés programja*, Kolozsvár, EMNT, 2013.

<https://neppart.eu/admin/data/file/20130919/miko-imre-terv-webre.pdf>

A székelyföldre vonatkozó fejlesztési tervek 1879-2011 (Összeállította: Bárdi Nándor és Tóth-Bartos András)

<https://adatbank.transindex.ro/belso.php?alk=92&k=5>

Romániai autonómia-elképzelések 1989 után (Összeállította: Bognár Zoltán)

<https://adatbank.transindex.ro/belso.php?alk=48&k=5>

Szerbia:

A Magyar Párt programja (1922) In: Csuka János: *A délvidéki magyarság története 1918–1941*. Budapest, Püski Kiadó, 1995. 66–70. p.

Dettre János: Üzenet a Népkörnek, Bácsmegeyi Napló, 1922. június 7. 1. o. Dettre János - Radó Imre: Előszó in: Vajdasági Magyar Írók Almanachja I, Minerva (Subotica), 1924.

Dettre János: Magyar Áldozatkészség, Bácsmegeyi Napló, 1922. június 28. In: Dettre János: Új partok felé című kötetben, Életjel, Szabadka, 1979.

Dettre János: Magyar Áldozatkészség, Bácsmegeyi Napló, 1923. július 11. 1. p.; Dettre János: Magyar gyónás, Bácsmegeyi Napló, 1923. április 20.; Dettre János: A kisebbségi magyar irodalom, Bácsmegeyi Napló, 1924. november 16. 1. p.; Dettre János: Amnesztia vagy statárium -- A "vajdasági magyar irodalom" kérdéséhez, Bácsmegeyi Napló, 1927. január 9.

Gráber László: A magyar sajtó szerepe a kisebbségi politikában. In: *Huszonöt esztendő*. Bácsmegeyi Napló jubiláris almanachja, 1924. Subotica, Minerva, [1924] 49–50. p.

Magyar feladatok a magyar kultúra érdekében. Dr. Havas Emil beszéde. *Bácsmegeyi Napló*, 1927. március 20. 18. p.

Fenyves Ferenc: A vajdasági magyar könyv -- felolvasás a Bánáti Magyar Közművelődési Egyesületben 1927. december 25, In *Uő: Még egyszer elmondom -- Fenyves Ferenc írásai* Minerva, Szubotica, 1938.

Fenyves Ferenc: A vajdasági magyar irodalom önéletrajza (Előszó féle). In: *Vagyunk!* A vajdasági magyar irodalom almanachja. A Bácsmegeyi Napló karácsonyi melléklete. Szubotica, Minerva nyomda és lapkiadó Részvénytársaság, 1928. 3–5. p

Szenteleky Kornél: *Ákácok alatt*. Délszlávországi magyar írók novellái I–II. Összeállította Szenteleky Kornél. Kiadja a Jugoszláviai Magyar Könyvtár, Szubotica, é. n. [1933] 167 p. és 168 p. Előszó. Szenteleky Kornél: *Ákácok alatt*. I. kötet, 5–12. p.

Török Árpád: A Vajdaság geopolitikai helyzete és a kisebbség. In: *Vagyunk!* A vajdasági magyar irodalom almanachja. A Bácsmezei Napló karácsonyi melléklete. Szubotica, Minerva nyomda és lapkiadó Részvénytársaság, 1928. 130–131. p.

Berkes József: A magyarság tízéves élete az SHS Királyságban. *Magyar Szemle*, 1928. október, 2. 169–177. p.

Havas Károly: Jogunk van az iskolához. *Hírlap*, 1928. november 24. 3. p.

Szenteleky Kornél: Írói felelősségünk. *Kalangya*, 1932. szeptember, 281–283. p.

Kende Ferenc: Magyar szellem kisebbségi szellem. (1934) In: *Magyarokról magyaroknak. Népkisebbségi tanulmányok*. Novi Sad: Farkas, 1940,

Pusztulunk, veszünk... *Kalangya*, 1935. 6. (betiltott) szám. Megjelent: *Híd*, 1994. július–augusztus, 501–529. p. Eredeti közlés: Az egészség a legnagyobb kincs I–XV. *Reggeli Újság*, 1935. június 26. – augusztus 4.

A nép nevelése az egyesületek erkölcsi kötelessége! – Az egyesületekben mozgalom indult meg a szabadegyetemek szervezésére – Harminckét előadással indul meg az iskolán kívüli népoktatás, ez év szeptemberében. *Reggeli Újság*, 1937. április, 17. p.

Detre [Dette János]: Derű- és borúlátás a jugoszláviai magyarság helyzetében. Dialógus az 1938. évi jugoszláviai kedvezőnek tűnő nemzetiségpolitikai változásokról. *Magyar Kisebbség*, 1938. 19–20. sz. 451–454.

Muhi János: *A jugoszláviai magyarság gazdasági megszervezése*. Az új szövetkezeti törvény magyar fordításával. Sombor, Jugoslovenska štamparija i papirnica Josip Bošnjak - Sombor, 1938. [77] 5–23. p. Kisebbségi Könyvtár. A szerkesztésért és a kiadásért felel Gyöngyösi Dezső. Bevezetés, 5–23. p.

Számot adunk. A Zágrábi Magyar Egyetemi Hallgatók Kultúregyesületének Értesítője 1932–1940. Összeállította a szerkesztőbizottság. Zagreb, Tiskara Šek (B. Šek), 1940. Szervezkedés és célkitűzés, 3–5. p.; Jegyzőkönyv, 6–8. p.; Háború utáni korszellem és kisebbségi ifjúságunk, 91–98. p.

Kende Ferenc: Gyöngyösbokrétánk mérlege. In: *Magyarokról magyaroknak*. Népkisebbségi tanulmányok. Noviszád, Farkas és Dürbeck nyomda, 1940. 143–153. p.

Kende Ferenc: Megalkotható-e a magyar egység? In: *Magyarokról magyaroknak*. Népkisebbségi tanulmányok. Noviszád, Farkas és Dürbeck nyomda, 1940. 39–66. p.

Kende Ferenc: Kultúra és kultúrszövetség. In: *Magyarokról magyaroknak*. Népkisebbségi tanulmányok. Noviszád, Farkas és Dürbeck nyomda, 1940. 67–83. p.

Gyöngyösi Dezső: *Sorsproblémák*. Sombor, Jugoslovenska štamparija i papirnica Josip Bošnjak – Sombor, 1937. 62 p.

Balogh Ányos: A délvidéki szellem kialakulásának tényezői. *Délvidéki Szemle*, 1943. 8. 1–15. p.

Rehák László: A jugoszláviai magyarok az öngazgatási szocialista társadalomban (1968) *In Uő: Kisebbségtől a nemzetiségig*. Újvidék, Fórum, 1978. 218-238.

Bori Imre: A kritikáról nálunk – tézisszerűen. *Új Symposion*, 1968, december

Major Nándor: Elágazó utak. *Híd*, 1969. 4. sz.

Csorba Béla–Vékás János: *A kultúrtani visszavág. A symposion–mozgalom krónikája 1954–1993*. Újvidék, 1994, 174.

Az Új Symposion szerkesztőségének leváltása. Magyar tiltakozás, 1983. In *In Kézírtatos tiltott magyar irodalom a Kárpát-medencében*. Szerk Zsile Zoltán, München, 1985. 279-283. p.

Bori Imre-Illyés Gyula vita: <https://www.prae.hu/article/10098-boldogtalan-jugok/>

A vajdasági magyarság a rendszerváltásban, VMDK, 1991, Bárdi Nándor – Éger György (szerk.): *Útkeresés és integráció. Határon túli magyar érdekvédelmi szervezetek dokumentumai 1989-2000*. Budapest, TLA, 2000. <http://adatbank.transindex.ro/inchtm.php?akod=160>

Memorandum a Szerb Köztársaságban élő magyarok önkormányzatáról, VMDK, Ada, 1992. Bárdi Nándor – Éger György (szerk.): *Útkeresés és integráció. Határon túli magyar érdekvédelmi szervezetek dokumentumai 1989-2000*. Budapest, TLA, 2000. <http://adatbank.transindex.ro/inchtm.php?akod=160>

A vajdasági magyarok önszerveződésének alapjairól szóló megállapodás tervezete. A VMSZ koncepciója, 1996. In Bárdi Nándor – Éger György (szerk.): *Útkeresés és integráció. Határon túli magyar érdekvédelmi szervezetek dokumentumai 1989-2000*. Budapest, TLA, 2000. <http://adatbank.transindex.ro/inchtm.php?akod=160>

Határozat az Ideiglenes Magyar Nemzeti Tanács megalakításáról. 1999, augusztus, In Bárdi Nándor – Éger György (szerk.): *Útkeresés és integráció. Határon túli magyar érdekvédelmi szervezetek dokumentumai 1989-2000*. Budapest, TLA, 2000. <http://adatbank.transindex.ro/inchtm.php?akod=160>

Magyar Nemzeti Tanács, Stratégiai dokumentumok: <http://www.mnt.org.rs/dokumentumok/strategiai-dokumentumok>

Losoncz Alpár: Minoritási nemzetforma az egyén, az állam és a közösség fényében. In Demeter M. Attila (szerk.): *Egyén, állam, közösség*. Kolozsvár, Pro Philosophia, 2007. 106-118.

Losoncz Alpár: Az autonómia/heteronómia horizontja. In *Uő: A hatalom (nélküliség) horizontja*. Újvidék, Fórum, 2018. 103-142. p.

Horvátország:

A HMDK programja, 1993 április <http://adatbank.transindex.ro/inchtm.php?akod=163>

Mák Ferenc: Magyarok Horvátországban. *Magyar Kisebbség*, 1997. 3-4. sz. <http://epa.oszk.hu/02100/02169/00007/M970321.htm>

A HMDK vidék és gazdaságfejlesztési stratégiája 2016-2020

https://www.economica-hungarica.eu/laravel/storage/app/public/files/HMDK_Gazdas%C3%A1gi_Strat%C3%A9gia.pdf

Szlovénia:

A nemzetiségi közösség céljai és gondjai. A Muravidéki Magyar Nemzetiségi Öngazgatási Község tevékenységének nehézségei, problémái, valamint a politikai aktivitás keretterve a következő időszakra vonatkozólag, MMNÖK, 1991. november

<http://adatbank.transindex.ro/inchtm.php?akod=164>

Ausztria:

Szépfalusi István: Identitászavarok és a kivezető út. Javaslat ausztriai összmagyar érdekképviselő létrehozására, *Korunk*, 1991. 11. sz. 1386-1397.

<http://adatbank.transindex.ro/inchtm.php?akod=162>

Nyugati magyarság:

NYEOMSZSZM memorandum. Intézményesített kapcsolatok Magyarországgal, 2002. december
<http://www.nyeomszsz.org/allasfoglalasok/NYEOMSZSZ-memorandum2002.pdf>

Deák Ernő: *A nyugati szóránymagyarok jövőjéről*, 2003.

<http://www.nyeomszsz.org/allasfoglalasok/NYUGATI+MAGYAROK.pdf>